

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[undu]m est [...]elose p[re]dicationis

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ver. De sctō Antonio

abundanter hausit: vt possim dicere de eo quod de Joanne baptista scribitur. Ipse erat lucerna ardens et lucens. q̄a s̄z amore ardebat interi⁹: et doctrina lucebat exteri⁹. Hic aut̄ vir sctus Anton⁹ s̄z sic excellens diuina sapientia erudit⁹ nō tñ p̄sūpsit q̄n sumcunq; rogat⁹ a fratrib⁹ legere nisi beati Fracisci p̄habita volūte. Cui beatus Fracisc⁹ tale in scriptis fert̄ dedisse r̄sūz. **H**arissimo meo fratri Antonio frater frater salūte in ch̄io. Placet q̄ sacra theologia legas fratrib⁹ dūmō. Et h̄mōi studiū sancte deuotōis et or̄is studiū nō extinguas: sic in regula p̄metur. Vale. Hec in chronias. Partz itaq; q̄ zelose: imo q̄ gl̄ose cōmēda est beati antonij sapia a t̄solenmi doctore: abbare vicz sc̄ellēsi. Ad cui⁹ v̄ricz sapie plenitudinē magis ac magis hauriendā ampliorē eo sp̄ in alios capacio: fi eb at: q̄ in h̄ilitate p̄ h̄mōi erat. ps. Sapientia p̄stans puul. **E**x. Dat. xj. die dñs. **C**ōfiteor tibi pater dñe celi et terre qm̄ abs cōdisti hec. s. diuina mysteria. a sapientibus et p̄t̄lentib⁹. i. ab his q̄ sibi p̄is tales videtur inde sup̄biētes. et reuelasti ea puulis. i. h̄ilitib⁹ q̄ puuli sunt in ocul⁹ suis: in p̄pua vicz reputatōe.

Secūdū est testimonium

zelose p̄dicatōis. i. affectuose. q̄ vicz fiebat ex feruētī desiderio salutis aiaz. **Q**uōd manifestat ardorē diuini amoris et fratne charitatis: quo ardore monet aliq̄s ad p̄curatōem alioz salutē: et ad repellēdū et ierepā dū q̄cqd h̄mōi salutē fr̄iat aut honori dei rogat diuino. **H**mōi zelo plen⁹ erat helias: q̄ dicit. iij. Reg. xij. Zelo zelat⁹ sū pro dño deo: qz dereliquit deū filij isrl. Hoc ē zelo tanq̄ alter helias plen⁹ fuit b. anton⁹. **U**n̄ et potuit dicere cū p̄s. Tabescere me fecit zel⁹ me⁹. qz o. sunt p̄. t. ip̄mici mei. i. p̄uersi et iniq̄i q̄ sunt inimici dei. et p̄ h̄is cuiuslibet iustit. iuxta illd p̄s. Sup̄ inimicos tuos tabescēbā. p̄fe. odio ode. illos. s. q̄tū ad culpā et maliciā: s̄z nō q̄tū ad p̄sonam. inimici facti sunt mibi. **H**mōi aut̄ zelū in b̄to antonio declarat euidenter triplex sue p̄dicatōis cōditio laudabil⁹: q̄ et ei⁹ ex cetera letiam sue sapie et sp̄ual⁹ p̄fectōis. Prima p̄ditio est p̄seuerātia affectuosa. Autoritas se nāq; p̄c̄tū suscepta officij sibi inuim

etū nō segnit̄ exēq; studuit sed q̄tē erem⁹ sibi acten⁹ inuigilauerat iā tūc in laborem insolitū p̄ fraternā edificatōe p̄uerit. **U**n̄ lōge lateq; p̄ ciuitates et castella et rura circūiens p̄bū vite feruētissime p̄dicauit. **E**litueq; instruat⁹ in oib⁹ p̄ diuinitate audientū lingul⁹ p̄gruetia p̄ponebat. **D**rabatur in eo viri l̄rati tāta ingenij subtilitate tamq; luculentā lingue disertudinē quem in oib⁹ audiebāt et miro discretōis pondere s̄ba libran tē. **P**rop̄ qd̄ etiā sic b̄i i ch̄ronias sctus Fracisc⁹ eū suū ep̄um appellabat. **L**ūq; sel̄ rhome i palio d̄ mādato sūmi pontificis pegrinis inuenerat lib⁹ q̄ h̄ luc p̄t̄ indulgentias et p̄allū p̄ueniat p̄dicaret: erant q̄ p̄pe ibi greca: latini: barbari fr̄atigenere: euntici: slavij et anglici et aliq; diuersarū linguaz sic p̄st̄ctus lingua suā vt quondā ap̄toz mirificauit q̄ oēs q̄ audiebant nō sine maḡ admiratōe ip̄m clare intelligebāt. et audiebāt v̄nūsq; lingua suā in q̄ nat⁹ essz. et tūc tāardua de sanet̄ eloquijs eructauit q̄ oēs reddidit stupore et admiratōe suspētos. **P**̄t̄ qd̄ papa p̄curat̄ arcā testamēti eū deinceps vocare p̄suevit. **H**ec in chronias. **U**n̄ q̄cqd tam tā p̄dicatōis q̄tā acceptat: idarco in capō q̄ vicz reliq̄az b̄i Fracisci facta ē tr̄slatō: **U**no aut̄ felice ei⁹ tr̄slatū anno ab oi fr̄atib⁹ regim̄ p̄s̄us absolut. etq; general p̄ditō eādē libras q̄cunq; p̄tū veller p̄cedit. **P**̄t̄ mūq; huiuscemodi libras curium ad curatōe paduanā direxit. **U**bi cū sacro rpe q̄ dragē sine p̄dicaret: tāto desiderio ad eum audiēdū accessit ē v̄nueritas populi vt curmatim cūctis ad eū p̄suectis q̄tidianas in ecc̄lis opteret statōnes idia. **L**z aut̄ egrotatōe p̄tūna et molesta q̄dā na rurali cor̄p̄ pulētia p̄meret. a p̄dicatōe tñ et audiēdo cōfessōes et dādo salutē p̄silia nullo labore suamie flectebat. **P**os̄at itaq; cū paulo d̄cere illd **A**ct. xij. **N**ō facio aiam meā. i. v̄nū sensitivā p̄ctiozē q̄ me. i. q̄ aiam intelletiuā q̄ est h̄o infior et ps hois p̄n̄p̄alioz dūmō plūmē cursū meū et ministeriū sibi qd̄ accepti. **S**c̄da p̄ditio est p̄st̄ctio p̄tūna. **H**ec em̄ pudore nec timore nec amare inordinato aliq̄ren⁹ omittēbat p̄s̄atē p̄ditio care. **H**ic em̄ in doct̄ne pocul⁹ mirabilē affluens tanto iusticie libramine singul⁹ sua reddebat q̄ sue magnis loq̄ret vel puul⁹

eq̄ cunctos vitatis iaculis feriebat. Sicut em̄ dicitur *Sancti. vi. Foris est ut mors dilectio* Et ardore aut̄ dilectiois loq̄bat̄ br̄is Antonius. Ideo etiā mirāda strenuitate maḡ totū tyrannū resistebat. Tantaq̄ seueritate gradēs etiā p̄sonas corripuit vt alij plebriq̄ famosi p̄dicatores h̄ audientes ip̄i ad ī trepidā viri p̄stantiam trepidarent. et quodā pusillanimitatis rubore p̄fusi lōge abesse pot̄. q̄ adesse volētes p̄fusas manu vel veste frōtes obducerēt. Erat q̄ppe sermo ip̄ius p̄tiosus parit̄ et leuē vt audientibus amore ingereret p̄f et timorē. Legit̄ aut̄ in ch̄ronis q̄ dū sel̄ bictur̄ in synodo p̄dicaret ad archiep̄m̄ p̄bū dirigēs in seruoore sp̄s dixit. *Tibi loquar o cornute. Lepit̄ aut̄ qdā vicia q̄b̄ erat archiep̄s in conscientia sauciat̄ tāto seruoore et tāclar̄ et solidīs scripture testimonijs delectari q̄ subito cepit archiep̄s ad cōpunctionē et lachrymas et deuotionē hacten̄ inerp̄tā puocari. Finita aut̄ synodo ei in p̄tē humilit̄ deducto p̄sentie vuln̄ apuit. et exiit̄ ī dei fuitio se st̄ndios̄ occupauit. Et ibidez legit̄ q̄ p̄rat qdā potēs h̄ crudelissim̄ tyrannus noie cicelin̄ de romano padue et loc̄ circumstantibz tyrannizans. Quē cū in principio sue tyrānidis cede hōim̄ p̄maximā fecisset in nerana: p̄cipiens hoc intrep̄d̄ pater anton̄ ad eum p̄sonaliter attētauit. Quem vidēs his p̄bis aggressif. Inimice dei tyranne seuisime et rabide canis q̄l q̄ sanguinē ch̄rianor̄ innoxium effundere nō cessabis. ecce manet super te durissima dei snia et horrēda. mltaq̄ alia graua et aspera sibi dixit. Circūstantes p̄o satellites expectabant q̄ iuberet eū (vt solit̄ erat) trucidari: sed aliē factum est o nō d̄sponēte. Ille em̄ ad viri dei p̄ba cōpunct̄ om̄i animi feritate deposita q̄si agn̄ mansuet̄ effectus ad collū cingulo mox appeso coram viro dei p̄strat̄ nō sine stupore oim̄ q̄ aderant: culpā suā dixit: humilit̄ emēdā omnē iura eī b̄n̄placitū p̄mittēs. Postea suis p̄plicibz stupētibz dixit. Viri cōmilitones ne ex h̄ miremini. Nā dico q̄ vidi quēdam fulgorē dei mei ex huius p̄tis vultu p̄cedere q̄ me adeo terruit vt ad eī visionē scribile ī p̄fundū inferni me subito putare demergi. Et extūc illū in magna deuotionē habuit et a malis se retraxit. Lūc̄ volens*

callide exp̄iri rectitudinē viri dei et missis eī renū p̄lenez audiss̄ antonū nihil ex eo recipere voluisse: dixit Satore p̄ certo q̄ hō dei est. dicat de cetero qd̄ et videbit. Et dicitis patz cōstantia viri dei om̄nē timorē h̄uanū excludit. s. Jo. iij. Timor nō est in charitate. s. p̄tra charitas foras mittio rē. Tertia dicit̄ ē efficacia fructuosa. Pot̄ de eo dici qd̄ de helta dicitur *Ecc̄. xviij. Surrexit q̄si ignis et p̄bū illi q̄si facu. ar. Tāta q̄ppe p̄t̄ multitudo ad p̄dicatōem eī p̄fuebat vt capacitates eccl̄iaz excederet. Ideo plerūq̄ ad spaciōsa prator̄ loca se p̄uertit. Intēdebaf̄ aut̄ ab oibz tāto studio dū famul̄ dei loq̄ret vt in triginta vel ampl̄ hominū milibus vix murmur aut strepitus audiret. Sed et stationarij clausis rerū venaliū apothecis nihil omnino vendere p̄sumebat̄ donec solute sermone ad sua singuli quē p̄redibāt. Ibi vidisset ad pacē mortales inimicitias reformari. Ibi longa captiuitate defēctos libertati donari. Ibi rapinas et viuras f̄strui. Ibi reddi p̄gnora et debita relaxari. Ibi quicq̄ consiliū p̄ suorū qualitate criminū requirentes oim̄ nō se stare viri dei arbitrio promittebant. Ne ad hoc p̄m p̄ visionē ammonitos plebriq̄ dicebant. Ibi egerēbāt publice peccatrices. Ibi tot diuersi gener̄ peccatores ad penitentiā recurrebant vt vix p̄fessioibz audiendis sufficerēt sacerdotes. Sed et h̄ ad p̄dicatōis eī efficacā commendandaz p̄tereūdū nō est q̄ vice quadā scrib̄ ad cap̄ pitulū in puiaa p̄gregat̄ sc̄tis hic de titulo crucis dulcisc̄ Jesu passionis sup̄plis eijs dulci modulo p̄dicauit eū beatissim̄ pater eo tēpore corporaliter adhuc viuus s̄ in alia regione tūc longī inde remotus se in aere filijs nouo ac stupēdo mirado p̄sentauit tanq̄ brachijs in patibulo crucis p̄t̄sus. sicq̄ filios crucis signaculo p̄signado benedicens viri dei Antonij p̄monez approbauit. Nec solū efficacā habebat verbū eius ad morum inforationē: verū etiā cogētissimis rationibz p̄uersitates hereticorum confutabat. Nam et ap̄o Ariminū q̄ p̄les hereticorū ad fidei veritatem conuertit. Inter q̄s et heresiarchā quendā nomine Bonouillū ab annis triginta error̄ p̄stiferi tenebris obsecatum ad Amen veritatis reduxit: et deuotum vlt̄ ad mores*

Her. De sancto Antonio

mādatꝝ ecclie stare fecit. In chronice at le
git qꝫ i pꝛibꝫ tholosanis cū scꝛis aduersus
hereticū pꝛfidissimū de saluifero eucharis
tie sacꝛo fortissime disputasset: ac ipm pe
ne quictū ad fidē quertissꝫ pꝫ mltꝫ argu
mēta hereticꝝ adiecit. **D**ixit tamꝫ pꝫ et
veniamꝫ ad facta. **E**t adiecit. **E**go anial
ynū recludā pꝫ tridū qꝫ famis iedia cruci
abꝫ rꝫ tūc videbis si famescēs aial reuerēt
am hēbit ad chꝛi corpꝫ qꝫ ibi asserꝫ eē sub
pantis spēcie. **C**ui scꝛis assensum pꝫbit si
ne mora. **D**ie qꝫ pꝫira fitꝫ scꝛus pꝫ i pla
tea latissima. **A**dest hereticꝫ cū sua caterua
educēs mulū quē fame cruciauerat. **S**an
ctꝫ antoniꝫ ibidē celebrat in qꝫā capella: rꝫ
pꝫ missam afferꝫ corpꝫ chꝛi scꝛissimū. **E**t
imparosilēto dixit ad mulū. **I**n frute cre
atoris tui quē in māibꝫ lz idignꝫ teneo pꝫ
cipio tibi. **A**l yr ei reuerētā facias. **I**nte
rim hereticꝫ mulo fantꝫ abum offert.
Mirabile certe. **N**ā aial sic fame cruciatū
post pꝫba antoniꝫ cibū paruipēdēs stati ca
pire vsqꝫ ad poplices inclinato corā sacꝛo
genu flexit. **F**it gaudū catholicꝫ hereticis
ꝫfusio. **P**redicꝫ at hericꝫ iuxta pꝫmissum
relicta oi heresi factꝫ fidelꝫ mādatꝫ ecclie
obediuit. **I**te i eisdē chronice legit qꝫ cꝫ
hereticos disputāre cū ipi obstinati pꝫba eiꝫ
audire ꝫrēnerēt: scꝛis ipē isꝫū āre deo qꝫā
die venit ad os sumis iuxta mare. **E**t ce
pit ex ꝫre dñi pꝫces aduocare di. **A**udite
pꝫbū dñi pꝫces marꝫ qꝫ audire ꝫrēnūt he
retici. **E**t ecce subito an scꝛm pꝫsciū multꝫ
tudo magꝫ qꝫ oēs tenebāt capita super aqꝫs
aliqꝫntū erecta. **V**idisses ibidē pꝫces di
uerſi generꝫ qꝫlibet ad sui siles currere. **I**l
lis at ordinatꝫ cepit be. **A**ntoniꝫ ꝫdicare
di. **F**rēs mei pꝫces multū tenemini grās
referre creatori qꝫ i vꝫm hitaculū dedit vo
bis tānobile elemētū rꝫ refrigeria mltꝫpl
cia. **E**t alia multa silia dices eis ad qꝫ aliqꝫ
pꝫces voces emittebāt: aliqꝫ apiebant ora
rꝫ oēs capita inclinabāt yr poterāt altissꝫ
mū collaudāres. **E**xhilaratꝫ itaqꝫ in ipū
Antoniꝫ clamabat: **B**ndicꝫ deꝫ eternꝫ
qꝫ magꝫ honorāt eū pꝫces aqꝫricꝫ qꝫ boies
heretici. **A**d qꝫ miraculū accurrūt pꝫs et
ipi heretici. qꝫ vidētes tā insolitū miraculū
cōpūcti corde ad pedes scꝫ Antonijꝫ eis
ꝫdicatōez faceret ꝫsedē. **T**ūc at de fide
tā mirabilꝫ ꝫdicauit qꝫ oēs ibi existentes

hereticos quertit. pꝫces at ab eo licētiarꝫ
ipi scꝫ capitibꝫ applaudētes ad mare pꝫ ya
rias ꝫres abiē. **S**cꝛis at antoniꝫ ibi ꝫ
dies plimos ꝫdicādo multū ibidē fructū
fecit. **I**te i qꝫsdez chronice legit qꝫ circa an
nū dñi. **D**cccxxij. retulit qꝫā hō fenerꝫ
dā fratri minoꝫi qꝫ ipē b. **A**ntoniū viderat
Et cū fuisset de nūero. xij. latronū qꝫ in ne
moribꝫ hitabāt ad depꝫdān viatores: oēs
xij. audita fama ꝫdicatiōis eiꝫ die qꝫdam
sub igꝫto hitu ꝫuenē. **A**udietes qꝫ ignita
eiꝫ cloqꝫa cepēꝫ dꝫ ꝫctis cōpūgi. **Q**uos cū
pꝫ pꝫ dꝫ eoz ꝫfessioe pꝫ ordinē audiūsserꝫ
ꝫnam inūges infꝫ dixit eis qꝫ ad seclera cō
sueta nullo mō reditē. nō redētibꝫ ꝫm
rēs etna gaudia. redētibꝫ ꝫo etna supꝫ
cia. **R**eferebat at idē seherꝫ aliqꝫ corū ad
ꝫueta flagicia celeritꝫ ꝫfustulibꝫ supꝫ
is vitā finierꝫ: sic scꝫs ꝫdixerat. **N**ō rede
untēs at i pace rꝫ i vꝫio quē. **I**lli at scꝫ
scꝫs itūnerat qꝫ. xij. vicibꝫ apꝫꝫ ꝫeti e
pauli limina visitaret. qꝫ. xij. vice reditēs ro
mā herꝫ via fratri referebat eū. **L**achꝫmū
expectās iuxta scꝫi pꝫmissꝫ etnē vite gaud
dia. post hūꝫ cursum miserie ꝫs. **H**ec i
chronice. **P**ꝫ itaqꝫ fructuosa efficacia ꝫ
ꝫdicatiōis bñ Antonijꝫ. **E**ccl. xij. **V**erba fa
ꝫientū qꝫ stimuli ad erigendū a casu. rꝫ
si clauſm alterꝫ desixi ad renuēdū a ꝫeca
tis. **E**t dicitꝫ qꝫ apparet qꝫ zelosa fuerit et
feruens eiꝫ ꝫdicatio qꝫ testimoniꝫ dabat
vere sapiētē rꝫ feruēde charitatis intrus in
corde feruescentis. qꝫ sicut dꝫ dñs **M**ar
xij. **E**t abūdāria cordis os loqꝫtur. **B**onꝫ
hō de bono thesauro cordis sui ꝫfert bōa
Et h aut efficacior erat eiꝫ ꝫdicatio. quia
pꝫ vita qꝫ lingua ꝫdicabat. qꝫ exꝫlo dꝫ
mini cepit facere rꝫ docere. yr dicit. **A**ctu
um primo.

Tertū est testimoniꝫ co
piose veneratiōis. qꝫ vicꝫ dñs voluit eū
multipliciter venerari in testimoniꝫ sue san
ctitatis rꝫ vere sapiētē seu ꝫfectiōis spꝫat
iuxta pꝫmissum saluatoris. **Jo**ā. xij. **S**icꝫ
mibi ministrauerit honorificabit eū pater
meus qui est in celis. **H**onorificabit autē
eum dominus ꝫcipue triplici veneratio
ne. **P**rima est veneratio populose dꝫ
uotionis. **A**liquando enim finitis suis
sermonibus omnis eum turba tangere ꝫ